

1' ב"ב ט' ע"א, אמר רב פנא בודקים למזנות... פרנסוני אין בודקין ורש"י

לפי רב פנא בודקים את מי שמבקש מזונות אבל לא את מי שבא לבקש ביאד מפני בזיונו - ובפסוק יש מאז לחיוב בדיקה ע"מ לנתת לחם, ואילו לפי רב יהודה סובר שבדיקים לכסות אבל לא למזנות מפני שפירש שריו בלעז ובודקים לכסות רמוזה בפסוק שמכסים את זה שרואים שאינו רחמי - ומסקנת רש"י נכראה כרב יהודה ע"פ ברייתא מפורשת.

2' תוספתא פ"ד הל' ח' ...אלו מכסין אותנו'

לכאורה מפורש בתוספתא כדברי רב יהודה שנתנם מזונות גם למי שאין מכירים אבל כסות דוקא למי שמכירים שאינו רחמי.

3' רמב"ם פ"ז מתנות צניים פ"ו

הרמב"ם אחרי שפסק כרבי יהודה הביא את סוף דברי התוספתא - וכנראה ראה כאן חידוש שמכסים מידי את מי שמכירים - ול"ע מהו החידוש שמכסים אותו מידי וא"ל לבדוק אחריו - פרי הדבור במי שמכירים!

4' מהר"י קורקוס שם, ונראה מדברי רבינו...

לפי מהר"י קורקוס הכולנו ברמב"ם היא שזה שרב יהודה מחייב בדיקה לכסות היינו בדיקה שפוא צני אבל אחרי שמכירים שפוא צני אין לזרז בבדיקה משם לברר אם אין לו כסף גם לביאד - או שאחרי שיש לו חזקת נזיר אין לזרז בבדיקה עוספת כל פעם שרואים לנתת לו אדא סומכים על החזקה - או שמי שפירש אדם אמר וזמן שירד מנכסיו אין לחשוש לרמאות.

5' דרך ארנונה (למחן גער"ח קניבסקי שטי"א) על הרמב"ם שם ביאור הפלפול ד"ה מידי

הגער"ח קניבסקי חולק על חידושו של מהר"י קורקוס שנתן לנתת גם אם לא ברור כמה חסר לאותו צני, ולפי מהר"ח לא מדובר במי שנבדק ונמצא צני אלא במי שמכירים אותו כבן פציר - ושלם כזה שצובר ממקום למקום - נתן לנתת לו מידי ולבדוק אותו אח"כ ואם יתברר שאינו צני אפשר לקחת ממנו את הכסף בחזרה.

6' שו"ע י"ד סי' רנ"א סי"י

הלכה ברמב"ם, (מפני שכן התוספתא פ"ה משע שדיני בדיקה הם בנעז לכספי לזבור - קופת פציר - ומדובר באיסור לנתת יותר מאוכל מינמלי מהקופה ללכא בדיקה, אבל גם מהרמב"ם וגם מהשו"ע משע שפדין חל גם על פחיד - שפאר מלמת יותר צד שיתברר כמה ראוי לנתת לו - ולפי מהר"י קורקוס צד שיתברר שפוא צני ולכאורה פוא חידוש גדול - פרי לדיקה פוא מלוד דאורייתא ואיך אפשר לפאר את צלמנו מלמת מחמת חוסר ידיעה אם פמבקש ראוי לדיקה או לאו)

7' כתובות ס"ז ע"ב, רבי חננאל פוה... אלו כאן עבודת כוכבים' (ס"ח ע"א) ורש"י ד"ה פיינ

לדא ברמב"ם פיינ חייבים לנתת לכל צני - אבל אחרי שישנם רמאים אנו פאורים מלמת לכל הפושע יד.

8' חפ"י חיים כ"ד ו' הלכות דפ"ר הגהה לס"י א

מי שמוחק בציר כעני חייבים לנתת לו גם כשיכא קול שפוא רחמי.

9' שקלים פרק ב' משנה פ', ופי' ריב"ן, ירושלמי...

אם אספו לדיקה לזרז צני מסיים ונמצא שגבו יותר ממה שפ"ה חסר זכה פאני בכל - אבל פריב"ן הביא מפירושלמי אסו נמצא פ. צני רחמי לא זכה בו כ"ל.

10' שו"ת הרשב"א חלק ד' סי' נ"ה

לפי הרשב"א אם גבו לזרז פדין שביים ומת פשבוי זכו פורשים בכסף.

11' שו"ת הרא"ש כ"ד ע"ב סי' ו'

הפוא סבר כמו הרשב"א אבל הרא"ש חלק עליו ופסק שדוקא אחרי שפכסף פלכ למנאר למנאר גבא אז זכה פאני במה שנשאר אבל כשלא פ"ה לזרז בכסף כ"ל מחזירים אותו לתורמים או שצוים ממנו לרכי רבים או לדיקה אחרת.

12' שו"ע י"ד סי' רנ"ג סעיף ו' וז' דברי המחבר וביאור הגר"א אות י"ד

המחבר הביא את שתי פדעות (וע"פ כ"ל המחבר כשמביא שתי שיאות בשם יש מוארים עיקר פדין כ"א בתרא - וא"כ פסק כמו הרשב"א) והגר"א הביא את דברי פירושלמי כסמך לשיטת הרא"ש.

13' משנה פ"א פרק שמיני משנה ט', וכ"ל מי שאינו לזרז... תרדוף ור"ש ד"ה שפוא לזרז דיאוד

צני שיכוד לפסתדר בקושי מבי' לקבל לדיקה ועושה כן פרי זה משובה, אבל מי שמעדיף להפריע את צלמו ובלבד שכל יקבל לדיקה פרי זה שפך דמים, ומי שא"ל לזרז דיאוד ונשט בסוף יאע לענות.

⁵ * מיד ואין בודקין אחריו. דברי רבנו תמוהין ועי' ד"א מש"כ בשם מהר"י קורקוס והוא דחוק מאד וגם קשה מנ"ל לרבנו הא ונלענ"ד דרבנו אין מפרש כפי' המאירי שאם מכירין אותו היינו שדקוהו ואינו רמאי דא"כ מאי קמ"ל ברייתא שמכסין אותו פשיטא שצריך ליתן די מחסורו אשר יחסר לו אפי' קום לרכוז עליו ועבד לרוץ לפניו אלא דקאי ארישא דתוספתא אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום מככר בפונדיון כו' וא"ל ליתן לו יותר וע"ז קאמר דכ"ז בעני עובר ואין מכירין אותו מי הוא וא"ל ליתן לו יותר עד שיבדקוהו אבל אם מכירין אותו ויודעין מי הוא א"ל לבדקו אלא מכסין אותו מיד שהרי אם יודע אה"כ שהוא רמאי יגזו ממנו בחורה שהרי יודעין מי הוא ויודעים ממי לגבות ולכן אין חשש אם יתנו לו מיד וגם הוא עלמנו יתיירא לסקר שהרי יודע שמכירין אותו ויוכלו לבדוק אחריו גם אה"כ וזהו שכ' רבנו שאם מכירין אותו ויודעים מי הוא אע"פ שאין יודעים אם אינו רמאי מ"מ מכסין אותו מיד ואין בודקין אחריו שהרי יתברר אה"כ אם רמאי הוא אם לאו ויוכלו לקחת ממנו אה"כ אם יתברר שהוא רמאי:

⁶ י"ט מי שבא ואמר האכילוני אין בודקין אחריו אם הוא רמאי אלא מאכילין אותו מיד היה ערום ובא ואמר כסוני בודקין אחריו אם הוא רמאי [כ] ואם מכירין אותו מכסין אותו מיד :

⁷ רבי תנינא ויהי הווא עניא דהוה רגיל לשחורי ליה ארבעה זוזי כל מעלי שבתא יומא חד שדרינתו ניהליה ביד דביתתו אחאי אמרה ליה לא צריך מאי חזית שמעי דהוה קאמרי ליה במה אתה סועד במלי כסף או במלי זהב אמר היינו דאמר רבי אלעזר כווא ונחזיק טובה לרמאין שאלמלא הן היינו חומאין בכל יום שנאמר וקרא עליך אל ה' והיה בך חסא ותני רבי ריבא בר רב מדיפתר רבי יהושע בן קרחה אומר "כל המעלים עיניו מן הצדקה כאילו עובר עבודה כוכבים כתיב הכא °השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו' וכתיב הרהם °יצאו אנשים בני בליעל מה להלן עבודה כוכבים אף כאן עבודה כוכבים

סייע טועאים • שאט מעלימן טין מן העניים אבל עכשיו
התחיל גורמים לו :

⁸ * ובכאן נצייר פרט אחד קטן שכמה אנשים נכשלים בו בעונותינו הרבים, כגון שיש בעיר אנשים שמחזקים לעניים וצריך ליתן להם צדקה, ואירע שאחד הוציא עליהם דבה שהם באמת אינם עניים אך שעושים עצמם כעניים כדי לרמות בני אדם, ועל ידי הדבה מונעים אחר-כך הרבה אנשים מליתן להם את קצבתם אשר נהגו בהן מאז ומקדם, ועל פי דין תורה הוא עולה רבה, כי דבר זה נכנס בכלל מקבל לשון הרע ממש, כי אם היה הולך על פי התורה שאין להאמין לשון הרע רק לחוש, לא היה פוטר את עצמו לעת עתה מן העני הזה כי עדיין הוא עומד בחזקתו שנתחזק מקדמת דנא לאיש עני כל זמן שלא נתברר בהפכו ומחויבין אנשי העיר לפרנסו, וגדולה מזה אמרו הרי שבא ואמר פרנסוני אין בודקין אחריו וכל שכן בזה "שנתחזק עד עתה לאיש עני היתבטל חזקתו וחיוכו מאנשי העיר עבור זה המוציא דבה. ורק צריך לחוש לדברי המספר ולדרוש אחר זה היטב, ובודאי כל זמן שלא יתברר הדבר לאמתו אין רשאים לפטור את עצמן מדין חיוב צדקה, ועל זה וכיוצא בזה אמרו רז"ל על פסוק אל תגזול דל כי דל הוא שקאי על הרגיל ליתן צדקה לעני אחד ופוסק ואינו נתן לו נקרא עבור זה גזול הדל.

⁹ ה"לכה ה מתני' 'יותר שבנים לשבנים מתר שבוי לאורו שבוי מתר עניים לעניים מתר עני לאורו עני מתר (ג) המתים למתים מתר המת ליורשיו רמ"א מתר המת ידא מנח עד שיבא אליהו רבי נתן אומר מתר המת בונין לו נפש על קברו :

ירושלמי נבו בחקת שאין לו ומלא טים לו סבר ר' ירמיה למימר מוכר המת ליורשו א"ל ר' אמי דמוטי הגע עמך דלא טיבן אלא ליה ואט חייב ליתן ופטור מדרו מיק הוכיח אם נדר נדקא לאחד ומלא שאה רמאי ויש לו איט חייב ליתן לו :

10 **נה שאלת** נבאים שגבו מלפני לפדיון שבויים (א"י הכאה ידוע ואח"כ שגלו מעו' לידם מה נקט' בני' אוחו שבו עד שלא נפדה מעות סללו מה יעשה י"ד ס' ר"ל) כהם של יורשין הם או לא כיון שלא נפדה :
תשובה דבר ברור הוא לליוורשים הם ממחגי' דשקלים דקאמי מותר שבו לאוחו שבו מותר הנתן לירשיו וכמו שאמרם גם אחס : ואמרו חז"ל אם ית חולק בדבר הזה דהא מעמא דמילתא משום דעשעט גוביינא זכו לו נבאין דאלת"ה אף מותרין יחזרו לנוסן סכרי נפדה ומי לי נפדה ולא סולק' להם מה לי מה אלא סולק' . ואם סכוכס בעסקין דוקא אם לריך . כל שאיט לריך יחזרו לנוסן ואם סכוכס להסרכך לו וכבר זכר אש"פ שבו סבורים שיכא לריך להם לפדיוט ולפיכך אמרו שמתוך יתכן לו אף במחקן אלא עדכרים פשוטים הם בעיני שינתו לירשים :

יזכר ביום אחרי' הדעתה דהכי לא התנדבו שתאכלג ביוחס סכרי לא סאגדכו אלא לעורך פדיונה . והמי קך מילתא למי סהלך בע למדינת סיס ושמע שמה בעו ועמד וכחב כל נכסיו לאחרי' ואחר כך בא בעו דמתאצו כמלה (ב"ב קלג.) דאמרו' דעתיס שחס סיה יודע שבע קיים לא סיה כוחב נכסיה סלו לאחרי' וכיוצא בזה ית כמה אומדות בעמרה וכן כגדון זה אדעתא דהכי לא התנדבו ולא זכחה כהן השבויס וכן מליט שאין לנטח בדבכת המהגדבים אלא לדעת מי שנתנה כדאמרו' (ב"מ עח :) מגבג פריס לפרים ואין העני רשאי ליקח מהם רעוע לסגדלו אלא' התנה במעמד אשפי סעיר דכרי ר' מאיר ואפילו לרשב"ג שמיקל ס"מ לחזו עני שגבו בשבילו זכח בו אבל סכא מודה שלא זכחה בו מעולם . כגע עמך סא דאמרינן (שקלים פ"ג) מותר הנתן לירשיו מולה שסיה גוסס ופסקו לו דקה לעורך ארון וחכריכין וקבורה ונתרפא וכי תעלה על דעתך שנתן לו הנדקה והלא לא אמרו אלא מותר המח . וכן כגדון זה כאלו מחס השבויס ולא נפדיה דמה לי מחס מה לי . נתאלפה סילכך לא זכחה כהן השבויס . ואם סיה כאלפסר להחזיר לכל אחד מה שנתן זה סיה סכוכס ויסרר כי התנדבו לעורך פדיונה ולא ילא מרשחס עד שחפרס . אבל זה אי אפשר כי יוליו יחס מן הקבן להחזיר לכל אחד מה שנתן סילכך יעשו כהם לרי רביס . ויותר סא טוב : לפדיון שבויים כאלר אמרו הקבל ויסיה הקבן קיים אם חוכל לפדות בלחריס הימים לחה שבויס שחפרס בו . וגרסינן בירושלמי דשקלים על מחגי' דמותר עניים לעניים ומותר שבויים לשבויים ואין ממחין ביד סאגדסין כלומר אם ראו שית ערך טעם ורע לשטת הכוח בידס - גאס כוחב אשר כן ס"ר יודאל ז"ל :

11 **ו שאלה** ינמדנו רבינו לאה שגבית בין השמעאלים ואמה סלכה אל סקלות וקבנה ח"ר זכוכיס לעורך פדיונה וכרי סס מונחיס ביד נאמן ועשה נשמע כלמח כי נתאלפה ונשאל לישמעאל אחד וילדה סני בנים ואמרתה אחס כיון שנטעמס בין השמעאלים שיחזירו לה סמון שססקידס ביד נאמן וסקל לא רעו אלא שיטעה ממנו סקדש לפדיון שבויים שיפרו מן סגבס וסקרן יסיה קיים . ואזי אמר כי אין זכחה לקבל כלל בוס סמון כי נתקבן משאר סקלות ואפילו נהנו סס סמון סוכו לפדיונה סאיל וכו' ליד אחס זכחה בו סבויס לפדיונה . ואש"פ שנתאלפה דילמא סדרס כשכוכס ומפרקא ביה . אי נמי יסכין לה דאלכס ביהדות אי נפקא לחירות כלל פדיון - ואפילו מייסא בגיחה דילמא ביה יחזרו לדת ישראל וקא ירתי לה דודאי בניה סוו כחיטוק ישראל שנטכס לבין סכוכיס דסא קי"ל דכחי סכא על כח ישראל סולד כשר ופשיטא חיטוק ישראל שנטכס לבין סכוכיס שנטכס לו ירשס אין מסקשין ירשחו סילכך יסיו סמעות מונחיס ביד נאמן עד שידוע כפדים שמתס סיה זכוכיס ויחטו לירשים דמסחמא אי סוס נפקא לחירות וחיורה כשכוכס יסכין לה כדחנן כשקלים (פ"ג) מותר שבו לחזו שבו וסאיל וכן סההא עמי כשמתוס סיה זכוכיס זכו יורשיה ואש"פ דלא יסכין לה סההא דאלכס בגיחה מ"מ כיון סכוכס סמעות מונחיס לא סקש זכחה מייוסו אלא מתלח סלי וקאי עד שחזור כשכוכס וזכחה כהן או שחמט ויחזרו בניה לדת ישראל וירשס . או שחמט סיה זכוכיס וזכו כהן יורשס . כך דעת תלמיד טעס - וסכ כחפס ודיעני דערו כשכוכסו סמחס והחטנג על רוב סלס כנש עבד תלמידך יסשכר כן ס"ר יקותיאל ז"ל :

תשובה על אדות סבויס אשר כחבת שזכחה סיה זכוכיס כמעות שגעבו לעורך פדיונה ודמיה לחו למותר שבו לשבו אינו נראה בעיני דסא דאמרינן מותר שבו לשבו סיינו סיה כשנטעית סמעות שגבית סמון בשבילה ומי סהחירו המהגדבים יחס מכדי פדיונה זכס כהן סבוי מותר שנתנדבו לרעו . אבל כגדון זה שנטעמס בין סכוכיס ולא ונשאל וילדה בנים ודאי לא זכחה כמעות כיון שנתנדבו לפדיונה ולא

12 **י עני שגבו** לו להשלים לו די מחמורו והותירו על מה שצריך המותר שלו ואם גבו לעניים סתם והותירו ישמרו לעניים אחרים [יא] וכן מותר שבו לאותו שבו ואם גבו לשבויים סתם והותירו ישמרו אותם לשבויים אחרים וכן י מותר המת לירשיו מותר מתים למתים [יב] ¹⁰ ואם ראו הפרנסים שיש צורך שעה ורצו לשנות הרשות בידם :
ז מעות שגבו לפדיון שבו ומת קודם שנפדה [יג] ¹⁰ יש מי שאומר שהם של יורשיו [יד] ¹⁰ ויש מי שאומר שלא זכו בהם יורשיו ולזה הדעת נוטה בזמן הזה ראמדינן דעתייהו שלא התנדבו על דעת כן והוא הדין לנממע (פי' נממן ונאכד כי כה השמש ח"י טמעת שמשא) השבוי בין העובד כוכבים קודם שנפדה :

[יד] ויש מי כ"י. דרוקא היכא שנעשית הסצוה שגבית המטון בשבילה והותר משא"כ כה"ג ראמדינן דעתייהו כ"י וכמו שפצינו כמה אומדות בגמ' בב"ב קמ"ב ב' מי שהלך בנו לט"ה כ"י וכיוצא בו . שם . וכ"ה בירושלמי שם מותר עניים לעניים גבו לו בחוקת שאין לו ונמצא שיש לו סבר ר' ירמיה למיטר מותר הסת לירשיו א"ל רב אדא דחמרי הגע עצמך דלא כיון אלא לו :

שהוא לריך
לסול ואינו טפל : בירושלמי אמרין ר' חייא בשם ר' יחי' כימי מתניתא כל מי
שצריך לסול ואינו טפל הרי זה סוף דמיס ואסור לרהס עליו על נפשו לא
תש כל שכן על אחרנין משמש דפלגי אמתיותין ויש לפרש דהיא בשאין יכול
למספק במשנה ידיו ומספק [ומספק] אף עלמו כהיס רעים ומתניתא
במספק על ידי שדוחק עלמו במלכא (ככרס וכוסח בה' קודס שימרינס
מתריס ועל זה נאמר והיס הי' מנפשו :

¹³ וכל מי שאינו צריך ליסול ונופל
אינו נפטר מן העולם עד שיצטרך לבריות וכל
מי שצריך ליסול ואינו נופל אינו מת מן הזקנה
עד שיפרנס אחרים משלו ועליו הכתוב ואמר
"ברוך הגבר אשר יבטח בה' ויהיה ה' מבטחו"
וכן (ה' דין שרן דין אמת לאמתו) וכל מי שאינו
לאחר ולא סוכא ולא פסחועושה עצמו כא' מרם
אינו מת מן הזקנה עד שיהיה כא' מהם שנאמר (ג'
צדק צדק תדרוה

¹⁴ **מתני'** יגר שנתגייר והיה לו פרה נשחטה
עד שלא נתגייר פטור משנתגייר חייב ספק
פטור שהמוציא מחבירו עליו הראיה :
גמ' כי אתא רב דימי אמר רמי ליה רבי
שמעון בן לקיש לר' יוחנן חנן ספק פטור
אלמא ספיקא לקולא ורמינהו (ה' *חורי
הנמלים שבתוך הקמה דרי אלו של בעל
הבית ושל ארד הקוצרים העליונים לעניים
והתחתונים של בעל הבית רבי מאיר אמר
הכל לעניים ישספק לקט לקט אמר ליה
*אל תקניטני שבלישון יחיד אני שונה אותה
דתניא ר' יהודה בן אנרא אמר משום רבי
מאיר "ספק לקט לקט ספק שכחה שכחה
ספק פאה פאה אמר לו אל תשנה אותה
אלא בלשון בן *חדל והא מעמא קאמר
דאמר ר"ש בן לקיש מאי דכתיב עני ורש
הצדיק מאי הצדיקו אילמא בדינים והא
כתיב *ודל לא תהדר בריבו אלא צדק משלך

ותן לו אמר רבא הבא פרה בחוקת פטורה קיימא כמה בחוקת חיובא קיימא
אמר ליה אביי דרי *עיסה נעשית עד שלא נתגייר פטור מן החלה משנתגייר
חייב ספק חייב אבד ליה *ספק איסורא לתומא ספק ממנא לקולא

¹⁵ תיב בה"כ בפי
קדוים מנין שספק לקט לקט ספק פאה פאה ספק שכחה שכחה ח"ל לעני [ולגר] המצוב
אותם : אמרנא לא נפקי סולא דהאי קרא גבי לקט ופאה כתיב ושכחה קרא אחינא בפי
כי הלא דתיב בספרי מנין שספק לקט לקט ספק פאה פאה ספק שכחה שכחה ח"ל לגבי
ליטוס ולאמנה יהיה וכל חד דוכחה מחבר המאט סלשום ואש"כ דלא נפקי מתוך קרא
שכן דרשו של ההגא ובירושלמי אמר מנין שספק לקט לקט רבי שמואל בר נחמני בשם רבי
יוחנן דאמר קרא עני ורש הצדיקו הצדיקו במתנותיו והואיל דנפקא לן דספק לקט לקט
וכן פאה ושכחה יש לו ללמוד מכאן דהוא הדין ספק צדקה צדקה דכולה מהנות עניים וינא
וכי הכי דרשי ר' שמואל בר נחמני הצדיקו הצדיקו במתנותיו ה"ל איכא למימר הצדיקו בצדקה
לצדקה הייט מהנה הלך אמר אני המהבר מי שיש בידו מעות ומספקא ליה אס הכס של
צדקה או לא חייב ליתן אותם לצדקה עכ"ל א"ק :

¹⁶ דהקדש עניים ממון בעלמא הוא ואמרי'
להו אייתו ראה ושקולו

¹⁷ **ה [טו]** י מי שיש בידו מעות והוא מסופק אם הם
של צדקה חייב ליתן אותם לצדקה :

הגה יד (י) חלל מי שהקדיש דבר (ד) בלשון (ז) שמסופקים בו ומח
שאלו לידע כוונתו נקראו היורשים מוחזקים וההקדש שנא להוליא
מהם עליו הראיה וכל זמן שאינו מביא ראיה הנכסים בחוקת היורשים
(כשנ"א סי' תרל"ו וספקי מהרא"י סי' ע"ג) ועיין בה"כ סי' ר"ן סעי' ג' (ז) :

יד אבל מי בו' . לריך עיון דכרחא דהרב משווה דברי חשו' הרשב"א להגמ"ר פ"ק דכ"ב בשם
ח"ז קלר ומחלק בין מה שנקראו היורשים מוחזקים ולא שייך ספק איסורא לחומרא גבי יורשים חלל לא משמע כן מחשבת הרשב"א

שספק לקט כו' אר"י דר"י בן אנרא היא דתני גר שנתגייר וה"ל קמה נקצרת עד שלא
נתגייר פטור משנתגייר חייב ואם ספק פטור ר"י בן אנרא מחייב רשב"ל אמר ד"ה חייב
ישראל שעקריו חייב ספיקו חייב ועובר כוכבים שעקריו פטור ספיקו פטור והיינו כמ"ש
בגמ' הג"ל ואש"כ דר"י פליג עליה פ"מ סניא דידן כר"ל וב"ש לר' יוחנן דבכ"ע פטור

[טו] מי שיש בו' . במתני' ספ"ד דפאה
ובכ"ש בירושלמי ות"כ והבין הר"ש שם ובה"ג אבל בחולין קל"ד א' מוכח להדיק דאוליגן
לקולא וכמו בכל ספק ממנא א"כ ה"ל חוקת חייב מקודם וכ"ח בירושלמי דפאה שם

וב"כ הר"ג בנדרים ז' א' מכמה סוגיות שבגמ' וב"כ הרשב"א בתשובה ובכ"ש בה"ה והרב
מחלק בין יורשים כו' וליתא :

¹⁸ **השחמט**
(יג) כתיבה מעות הקדש וחולין זה אחר זה ומלא אחר כך מעות חולין
בחר בתרא (הנהוח מרדכי פרק ק' דכ"ב) ואם השחמט בנה אחר כשחיה
חולין בחר רובא ואם מלאן [י"ב] כגומא דאיכא למימר שהיו מונחים
שם זמן ארוך ולא ראה חסילו בזה אחר זה חולין בחר רובא (שס) :